

Kiadóhivatal:
Molnár-féle nyomda r.-t., Kaszinó
bazár.
Az előfizetési pénzek és hirdetések
ide küldendők.
Hirdetések
legjutányosabb számítással, díj-
szabás szerint
Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bezerédj István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot ér-
deklő ö-szes közlemények.
Előfizetés:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor.
negyedévre 2 kor. 50 fill.
Néptanítóknek,
ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSEG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Bor — bank — és vasut.

Most, hogy a boritaladó eltörlése érdekeiben, lehet mondani, országos mozgalom indult, legyen szabad a bornak többi ár-csökkenő tényezőire rámutatnom, melyek a boritaladó mellett a krízishez vezetnek. Annál inkább is szükséges ez, mert hiszen mindenkinek, aki az ország pénzügyeit ismeri, teljes lojalitás és objektivitással el kell ismerni azt, hogy a jelenben a kormány legjobb intenciói mellett is, egy tizenhatmilliónyi jövedelemről aligha mondhat le.

A kereslet és kínálat közti di-paritásnak okait következőleg ismételhetjük.

A kínálatot említve: a) a hegyi szőlők rekonstrukciója, b) a homoki szőlők telepítése. Mindkettő közgazdaságilag helyes és örvendetes tény, hisz hegyet és homokot mással, mint szőlővel értékesíteni (az erdő-sítés hosszas és költséges) nem lehet. De jött egy harmadik tényező is, a lapi szőlők versenye. Ez most könnyen romló, de bő termést ad, a legveszélyesebb versenye a hegyi és homoki szőlőnek is s gazdaságilag annál kevésbé indokolható, mert hisz ezek a területek más gazdasági terményekkel, intenzív munkával, például zöldségtermelésben vagy takarmány termeléssel is jövedelmet hoznak.

Már a homokszőlők is sok trágyát vonnak el a szántóföldektől s a legelők apasztása által az állattenyésztést is csökkentik, de mennyire hatványozódik majd e trágyahiány a lapi szőlők rohamos terjedése által. Ezek, mivel talajuk révén úgy is a filloxera melegágyai, ennek terjesztését kü-

lönösen ott, hol a hegyi szőlőkhöz közel vannak, már azzal is elősegítik, hogy e szőlők a trágyát csak nehezen és drágán szerezhetik be.

Ezen lapi szőlők tették tönkre Franciaországban is a bortermelést, ahol már e területeket, melyeket a bő termés kimerített, kezdik tengerivel beültetni és a hegyi és homoki szőlők ezen közgazdaságilag nem indokolt versenyét kell megállítani. Igaz, a tulajdonjog feletti szabad rendelkezés ennek útját állja. De hisz például Tirolban egész sereg erdőből nem szabad fákat vágni, az árvíz veszélye miatt, Németországban, de nálunk is a filloxera elleni védekezés is eléggé megszorítja e rendelkezést, Görögországban a mazsolaszőlő krízis idejében a produktiót redukálták. Ott tehát, ahol egy egész művelési ág létéről van szó, hisz nem szabad felejtenünk, hogy ez egy maradandó ár-csökkenő tényező, mégis lehetne módját találni annak, hogy a már beültetett területek tehát szerzett jogok meghagyása mellett, akár a mezőrendőri törvényben, különösen a filloxera inficiálására hivatkozva, a lapi szőlőknek a hegyi szőlőktől bizonyos távolságra való ültetése a jövőre nézve eltiltassék. A második kínálatszaporító faktor a tőkeszegénység és a drága hitel.

A gazda, nem lévén pénze és hordója s homoki és lapi szőlőkben pincéje sem, kénytelen eladni, — a kereskedő magasabb kamatlábnál nem spekulálhat s bármennyire csábítsa is az idén a termés kvalitása, éppen a rossz hitelviszonyok miatt nagyobb készlet tartástól visszariad, — a fogyasztó pedig a kamatláb különbség miatt, melynek

hatása az országra a boritaladó összegét e két évben sokszorosán meghaladta, szintén kevesebbet fogyaszt!

Két éve a megyegyűlésen, midőn a bankkérdésnek elodázása elleni protestáltam, éppen a bortermelésre várható káros visszahatásra figyelmeztettem. Ezt a visszahatást ma érezzük a bornál, még akutabban, mint a búzánál, mert azt eltarthatom, de a bort nem!

A francia pénzügyminiszter és a tőke embereinek az a kijelentése, hogy a magyar járadékot csak akkor eresztik a párizsi tőzsdére, ha az osztrák-magyar bank meg marad, mert ebben van bizalmuk, eklátánsan igazolja akkori tiltakozásomat és mutatja azt, hogy hitelünknek mennyit ártott és mint a borkrízis mutatja, mennyit árt most a bank-kérdés bizonytalansága.

Ne ámítsuk magunkat, amíg a bankkérdést nem rendeztük, addig megszakadt hitelünket nem állíthatjuk helyre s olyan terményeknek fogyasztása, mint a bor, mely a rossz viszonyokat leginkább megérzi, nem hogy nem emelkedik, hanem még csökkenni fog. Áll ez pedig úgy a belfogyasztásra, mint az exportra is, mely természetesen még sokkal nagyobb hitellel bonyolítható le, mint a belkereskedelem.

De itt van a harmadik faktor is, a közlekedési mizériák. Hogy mit jelentenek ezek a bornál, azt úgyhiszem szekszárdi, de egyáltalában tolnamegyei embernek alig kell magyaráznom. Hogy a transzport rizikóját a kereskedő az eladóra és fogyasztóra hárítja, ez természetes. De van ezen lokális bajok mellett a vasúti mizériáknak

TÁRCA.

Nemes tűz.

— A Segítség-Albumból. —

El elgondolkozom, nem árt az, ha néha
Itt-ott pusztít a láng, falánk tűzсарátnok,
Legalább ilyenkor lassan fellobogni:
Ember szívében is — nemes tüzet látok!

BODNÁR ISTVÁN.

A ló.*)

Irta: Betnár Béla.

Öten voltunk próba kémszemlére kiküldve. Már jó magasan jártunk a hegyek közt. Utunk nagyon meredekké vált s végül keskeny hegyi ösvénynyé szűkült. Lovaink járása mind bizonytalanabb lett s a sok kőtörmelékbe és kiálló sziklatömbökhöz unós-untalan belebotlottak s egyre bátortalanabbak lettek.

Csak Slowiinsky remek feketéje haladt elől délceg, nyugodt biztossággal. Az egész brigádban a legjobb lónak mondták, mint ahogy gazdája egyike volt Erdély legjobb tisztí lovasainak. Mestere volt a lóidomításnak. Az egész kontinens szaklapjai foglalkoztak annak idején azon hihetetlen, az örültséggel határos lovasbravourókkal, miket Slowiinsky főhadnagy produkált. A számtalan díj legnagyobb részét, mit

a monarchia minden részében tisztí díjlovaglásokon kapott, a gyönyörű fekete, Pálma szerezte neki, melyen ma is ült.

— A Valea drakului: az ördögszakadék előtt vagyunk, — szólt hátra Slowiinsky. Figyeljétek kissé. A szarvakat egész szoroson fogjátok s vigyázzatok, hova lépnek a lovak, nehogy valaki lezuhanjon a mélységbe.

Egy természetalkotta kapufélén átjutva, a jobboldali sziklafal egyszerre eltűnt előlünk és helyén száz lépés hosszú, utcaszerű mélység tátongott előttünk. A keskeny ösvény, melyen haladtunk, a szakadék s a baloldali toronyegyes meredek fal között kigyózott végig, mint egy párkány. Nehézséges, nagy lovaink remegő lábakkal, tágtult orrcimpákkal, tapogatózva lépkedtek. Izgatottságuk Pálmát sem kímélte meg, noha sokkal biztosabban haladt Slowiinsky mesteri vezetése alatt.

A szakadék közepe felett az utnak egy öt lépésnyi, erkélyszerű kiugrása volt. Itt kifújták magukat kissé lovaink. Aztán ketten megindultak az ösvényen tovább, ketten pedig az ösvény innenső oldalán maradtunk. Slowiinsky közepén, az erkélyen volt.

— Várjatok egy pillanatig, próbálom valamit — szól kozzánk, míg Pálmát szoroson a sziklafalhoz faroltatta. A lovat egyenesen a mélységnek fordította és annak orra, valamint az ösvény széle közti távolság alig lehetett három lépésnyi.

Pálma egy alig észrevehető nyomásra két lábra állt s így egy lépést tett előre. De több szoritásnak nem engedett, pedig vagy egy percig tartó küzdelem támadt közte és lovasa közt.

A lélekzetünk elállt. Slowiinsky szemeiben valami félelmes, diabolikus tűz égett. Azt hittem, megőrült. Minden ize akcióban volt a lovon. Az fújt, nyögött, forgolódott kétlábán, de végre is lovasa volt kénytelen engedni. Leeresztette a ló elejét és mosolyogva veregette meg a nyakát:

— Már vagy huszszor megkísértem vele próbaképen, hogy az ösvény szélére vigyem, de egy lépésnél tovább nem jutok vele. Azt hiszem, ilyen helyen nincs gyámoltalanabb teremtmény a lónál s talán nem is létezik lovas, ki bármilyen lovat e szakadék szélére tudjon vinni.

— Én bizonyos vagyok benne, hogy te oda tudnád erőszakolni Pálmát, ha akarárnád, — felelte az egyik tartalékos, az utolsó szavakat erősen hangsúlyozva.

— Nem hiszem, — szólt erre Slowiinsky meggyőződéssel — hacsak nagyon komoly, rendkívüli esetben nem — tette hozzá maga elé merengve.

Két év múlva lenn a montenegrói határon, Avtovac környékén fegyvergyakorlatoztunk. Az ottani sziklasivatagban naponta volt alkalmunk az erdélyi sziklás utakhoz hasonlókat tenni. Az étkezésben sokszor adott okot vitára egy-egy érdekesebb téma a lovakról s lóidomításról. Meggyőződésüket aztán ki-ki példákkel támogatta. Egy ízben, mikor már csak néhányan maradtunk ott fekete után, elmondtam a Slowiinsky főhadnagy esetét. De nevét nem említettem.

— Nekem is az a meggyőződésem, hogy vannak esetek, mikor a mesteridomító is kudar-

*) Mutatvány szerzőnek »A szarvasvipera« c. művéből

egy még fontosabb árcsökkenő hatása a bornál! Hogyan van az, hogy bár Olaszország a 60 milliós német piachoz távolabb van, mint mi és szőlője határozottan messze mögötte marad a mi szőlőknek, gyümölcsünknek, mégis jobban tért foglal ott, mint mi. Egyszerűen azért, mert épp a vasuti mizériák s a decentralizáció hiánya miatt nem dobhatjuk szőlőtermelésünk nagy részét az annyira fogyasztóképes német piacra. Hisz a szőlőnél ugyanis nagy a transport rizikó, de mennyire eljesszi a szállítót a szőlőkiviteltől a forgalom bizonytalansága! És ezért kell a MÁV. reformját sürgetnünk, ezért kell követelnünk, hogy ha már a boritaladót nem engedik el, legalább fordítsák a decentralizációra s adjanak belőle két milliót a vac—aszódi kapcsolatra s Tisza-hidra, ne pedig olyan waggonokra, melyeknél 10 millió korona idegen anyag behozatalát kell engedélyezni.

De ami áll a szőlőexportra, az áll a mustra is. A filloxera előtt megyéinkből, Szekszárdról, Bonyhádról tömegesen vitték ki, az akkori primitív közlekedési viszonyok dacára, a mustot Sweicba, ahol, mint azt nekem egyik legnagyobb vasuti világspedició cég főnöke is mondotta, az erős magyar mustot és új bort kiválóan szerették és fizették.

Tényleg, tavaly már egyik borvásárláson (gondolom a pozsonyin) még megjelentek ismét sweici vevők is.

De amint 2 éve 2 millió mm. gabonaexporttól estünk el a vasuti sztrájk miatt, úgy most is energikus, a konjunkturához villámgyorsan alkalmazkodó kivétel, különösen idényhez kötött cikkből, addig nem várhatunk, míg a forgalmi bajokat nem orvosoljuk. Amíg hordónak, szőlőknek, mustnak, waggonhiány, vagy most az elzárnyosodás folytán — a hajón is — hetekig kell vesztegelni (micsoda fogyás és kamatvesztés!), amíg napokig vesztegelnek a várva-várt waggonok a rákosi rendező, vagy mondjuk inkább nem rendező állomáson, amíg a vasutak rossz jövedelmezősége nem engedi meg szőlő- és borszállító waggonok és vonatok beszerzését, addig egészséges állapotokat nem várhatunk. Hisz — igaz nagy a termés, de tekintve a tavalyi rossz termést és hogy

idei szüretünk circa 10—14 nappal előbb jött a forgalomba, épen nem olyan nagy, hogy azt a pangást az értékesítésnél igazolná. Ezt megengedem, részben a boritaladó is, de sokkal nagyobb mértékben a bankkérdés és vasut okozza. Mert nem szabad itt azt sem felejtőnk, mennyire emelkedett a termelőknél a saját fogyasztás is. Hisz, hogy egy lokális példát említsek, Bali Mihály gazdatársunknak, kit annyi átutazó tiszt keres fel, magának csak 5—6 hektó bor kell évenként »a reprezentációra.«

De nézzük végre a főváros szerepét is.

Most pár éve Bécsben, épen a város-háza, a híres »Rathhauskeller« előtt találkoztam Darányi miniszterrel, »Kegyelmes Uram — itt a jó példa a direkt borértékesítésre, nézd meg!« A kegyelmes ur egy kissé habozott, hogy bemenjen-e a Lueger ur pincéjébe, de azután győzött az ügyszertet és bementünk. Messze nem jutottunk, mert vagy ezeröttszáz vendég itta ott a direkt a termelőktől beszerzett bort és tanult evvel a jó és rossz bor közt disztinválálni. És Pesten Vagy 30 kabaré és két-száz kávéház létesült, de városi pincére, pedig a redut újráépítésénél szépen meglehetett volna csinálni — nincs pénz

A parlament alatt is vannak ugyan nagy pincék — dehát . . . !

Sőt még a két nagy pesti vasutállomáson is, vagy az étkező kocsikban, Orient-expresszben hiába keressük akár a mintapince, akár a hegyvidékek legjobb fajtáit, pedig a nagy nyereséggel szemben kötelezve volnának a mintapince, vagy a bordeauinhoz közel járó Augusz vagy Apponyi pincék borait tartani. Ez is terjeszthető úgy, mint egy pár nyári raktár a nagyobb fürdőkben, vagy a mintapince expozitúrája Bécs, Krakko, Lemberg, Prága és Pólában is.

Ad vocem Póla! Minden évben sürgetik a delegátus urak, hogy quótaarányban fogyasszon a hadsereg magyar posztót, vasat, bőrt. Miért nem találkozott delegátus ur, aki a quótaarányban való borfogyasztást propagálta volna »vizen és szárazon is.«

Bartal Béla.

Hogyan csináljunk háziipart?

Megalakult az »Országos háziipari szövetség« és ezáltal ismét napirendre került a háziipar kérdése. Nem mintha eddig aludt volna. Sőt azt mondhatjuk, hogy valóságos divattá lett nálunk a kisemberek foglalkoztatása. A háziipar kérdése azonban elég nagy fontosságú, hogy igen komoly tanulmány tárgyává tétessék, mert e kérdés helyes irányba terelésével oldható meg a legbiztosabb alapon az iparfejlesztés kérdése.

Eppen azért, mert népünkben megvan a hajlam, éppen azért, mert látjuk és tudjuk, hogy mi mindennel foglalkozik a magyar nép, a ház felépítésétől és butorozásától kezdve, annak felszereléséig s az öltönyök készítésével együtt az egész ház berendezésének díszítéséig, ezt a hajlamot, helyesebben ezt a tehetséget kell kiindulási pontul venni és a háziipar rendszerét erre felépíteni.

Nem vagyunk a végtelenségig vitt munkafelosztásnak abszolút barátai s igen örülünk annak, hogy népünk közvetlen házi, ruházati és élvezeti szükségleteinek számos tárgyát maga készíti. De azt mégis csak primitív állapotnak kell tartanunk, mely a modern industrialismus korszakába csak nehezen tud illeszkedni, hogy elannyira mindenféle használati tárgyát maga készíti s emellett nemcsak rosszul lakik és rosszul öltözködik, de munkássága árán megfélemlő keresethez sem jut. A régi patriarchalis viszonyok között, a kereskedés fejletlensége mellett, ennek nemcsak volt értelme, de talán az egyedüli út is, melyen a nép földjét és munkáját értékesíthette. Mikor a paraszt felesége a saját földjükon termelt kendert és lent csakugyan még maga tilolta, fonta és a falubeli paraszttakács felszötte vászonná, amelyből újra az asszony megvarrta a családja tagjainak a fehérneműt. Mikor halinát kallóztak az ország sok vidékén, amelyből ismét a háznép készítette az eléggé primitív öltözéket, akkor nem hoztak még be milliónyi értékben fonalat és pamutvásznat, valamint pamuttal kevert shoddyposztót földnépünk rendes kék öltönyéhez. Mikor a felvidéki tót a maga faragott faszekerén, a családja által gyurt és idomított agyagedényekkel megrakodva indult neki az Alföldnek, hogy annyi buzáért adja természetben az edényt, amennyi belefért, mert ez alkotta akkor a kurrens értéket; akkor helyén volt ez a háziipar, mely ma már anachronismus.

Az ily primitív háziiparból kifejlődött színtoly primitív falusi mesterség sinyli, — éppen nálunk — az iparviszonyok s az egész ipari termelés változásából eredt bajokat és bizonyos határozott irányu házi iparral nem bírva, nem képes keresethez jutni szegényebb földnépünk. Egészen más irányu külföldön a háziipar, mely egyes szegényebb vidékeken a népnek nemcsak megélhetését biztosítja, de még némi

cot vall minden tudományával, még a magaidomított, legnemesebb lóval szemben is, — jelentette ki egy hadnagy.

— En pedig azt mondom, hogy a lóidomítás terén, lehetetlenségek az általánosságban nincsenek és eredménytelenség csak pillanatnyilag állhat elő, de az is kizárólag a lovas erélytelenségén vagy egyenes tehetetlenségén mulik, — vágta vissza Schmidt főhadnagy.

— Nem tudom, ismerted-e Slowienny főhadnagyot a tizenketteseknél. Ő vezetett minket akkor a Valea drakuluiban. Ma sem hiszem, hogy képes lett volna saját lovát a szakadék szélére vinni, pedig ismereteseik sikerei a lóidomításban — szóltam Schmidthez.

Slowiennyt? — kiáltott fel Schmidt. Hat évig szolgáltunk együtt, mint hadnagyok. De tán nem tudod, hogy másfél év előtt mi történt vele?

— Semmit sem tudok, — siettem válaszolni. — Két év óta mitsem hallottam felőle.

Akkor elmondom, mert a fináléja éppen az én kijelentésemét támogatja. Ott kezdem, hogy Slowienny lovag vagyonos lengyel nemesi családból származott. Minden öröksége eluszott a lovak, kártya és asszonyok révén. Vagy három év előtt örökölte az utolsó tekintélyes summát. Ez időben szerette meg egy dúsgazdag birtokos leányát. A rendkívül szép leány egész lelkével viszonzotta a deli tüzettséget érzelmét és Slowienny egy időre egészen megváltozott. Léhaságaival felhagyott s példásan józan életet élt. Ezalatt megtörtént jegyváltásuk. Az öreg birtoka az Olt völgyén volt, négy órányira Nagyszabentől, míg a Valea drakului fe-

letti hegyi uton egy óra alatt odaért a lovas. Ezt az utat használta Slowienny a menyasszonyánál tett látogatások alkalmával. Pár hónapi szoliditás után azonban ismét pezsegni kezdett Slowienny nyugtalan vére. Megint nagyban kártyázott. Mikor aztán egyszer nagyobb summát veszített s e hirt besugták leendő ipának, az röviden tudtára adta Slowiennynek levélben, hogy leányára ne számíton.

Slowienny nem vette komolyan a dolgot, mert a szerelmesek vak bizalmával hitt Lenchen szerelmében.

Biztos volt abban is, hogy a hölgy nem tud a dologról semmit. De büszkesége még sem engedte, hogy titokban érintkezzék mátkájával levelileg, azonban mikor már egy bizonyos idő múltán sem volt reménye az összeköttetés felújítására, néhányszor átlavagolt a Valea drakului tulsó oldalára, ahonnan egyenes kilátása nyílt boldogságának fészkeére. Azt is remélte, hogy találkozhatik mátkájával, de ez jó ideig nem történt meg. Bizonyára erős felügyelet alatt volt.

Egy alkalommal azonban, mikor a hegyi utról leereszkedőben volt, háttal egy sziklának támaszkodva, fehérruhás, karcu hölgyalakot látott. Lenchen volt. Leszállt lováról s azt kézen vezetve indult feléje. A patkók csattogására megfordult a hölgy. Nem volt meglepetve. Minha várta volna. Csak arca lett egy árnyalattal halványabb. A főhadnagy egy ideig szótlanul állt előtte, aztán csendesen megfogta kezét. A hölgy nem ellenkezett. Slowienny lehunyt szemmel emelte kezét ajkához. A leány arca most krétafehér lett és egész testében megremegett.

— Mi lesz velünk Lenchen? — susogta Slowienny.

Alig hallhatólag felelt a leány:

— Hogy Önnel mi lesz, nem tudom. De az én sorsom meg van pecsételve. Nem hibáztatom Önt. Ha azonban ismeri atyám puritán elveit, beláthatja, hogy az én életem boldogsága elveszett, mert az ő tudtárai nem leszünk egymásé soha.

— De Ön követni fog engem atyja ellenére is, — mondotta Slowienny meggyőződéssel.

A leány arca szoborszerű, hideg kifejezést öltött.

— Azt nem fogom megtenni, mert megölném vele az atyámat — felelte határozott hangon.

Slowienny a lelkéig megrendült. Eleresztette a hölgy kezét s lassan kiegyenesedve szólalt meg keserűen.

— Az pedig felesleges volna — éretem.

Ezzel hidegen köszönt s megindult visszafelé. Nagyon össze volt törve. Minden boldog reménye egy csapással rombadólt. Tudta, hogy életének semmi célja többé. Egy golyó lezárja majd minden számadását.

Mikor meg a szakadékot maga alatt látta, fura gondolata támadt. Van-e teneke? A környékbeli oláh parasztok feneketlenek állították. Az erkélyen megállt. Egy darabig lebámult az örvény feketeségébe, azután neki fordította Pálmát. Az pedig a végveszedelem előérzetében hosszú, vészes nyerítést hallatott, miközben egész testében reszketni kezdett. Slowienny dühös lett.

jólétet is képes nyújtani. Ott, mint pl. Schwarzwaldban, a csipkeverés meg fadaragás, Svájcban az óragyártás, Belgiumban a fegyverkészítés, vagy tisztán házi, vagy mondhatnók, családi ipar, amelyben a ház minden tagja vagy egész nap, vagy a mezei munkától és állattenyésztéstől szabad óráiban, foglalkozik és az előállított terméket maga viszi piacra, vagy consortiumba állva értékesíti, vagy mint a két utóbbi példánál, egyenesen valamely vállalkozó gyáros számára, az órának, vagy fegyvernek egy és ugyanazon alkatrészeit dolgozza, évről-évre saját tűzhelye mellett, a vállalkozótól nyert anyagból, annak szerszámaival, legtöbbször általa adott előleg és későbbi leszámolás mellett.

Itt látjuk tehát és itt tanulhatjuk meg a szerves munkamegosztást, mely a földnépet is rendszeres munkához szoktatva, idővel iparosokká neveli. A nagy gyári iparnak é nemzedék fiaiból kerülnek azután többé-kevésbé képezett munkásai és azért könnyebb is minden országban bármely új iparágat felkarolni vagy már létezőt az igények szerint fokozni és fejleszteni, mert a munkásanyag folyton megvan s nevelődik az országban.

És így ismerve a külföldön bevált egészséges háziipar-rendszert és látva és tudva, hogy mily oktalansággal terelik nálunk a háziipar kérdését, éppen az ellenkező irányba, nem kell azon csodálkoznunk, hogy miért nincsen meg nálunk éppen a legfontosabb iparágak részére, az egészséges alap. Mennyire előbbre lehetne hazánkban a textilipar, ha a háziipar egészséges terjesztésével és fejlesztésével számára az alapot megteremtjük!

A háziiparigazi rendeltetése az, hogy mint családi foglalkozás egy egész vidék valamely nagy iparának képezze alapját és az intézőköröknek az lenne a feladatuk, hogy a háziipart ebbe az irányba tereljék és ebben az irányban fejlesszék!

Néhány szó a villamos világitásról.

Rudolf trónörökös 1887-ben Wienben tartott XIX. internacionális egészségügyi kongresszuson hangoztatott szavaival kezdem értekezésemet: »Az államok és társadalmak legnagyobb kincse az ember.«

Ebből következik, hogy ami az ember létének érdeke, az mindnyájunknak még nagyobb kincs. Mi ez a kincs? Ez a létközösség érdeke, az egészség.

Ahol sok ember él egymás mellett, ott sok veszély fenyegeti az egyesek egészségét. Mert lehet jó ruházatot választani, lehet a jó levegőt is megválasztani, de nincs módjában mindenkinek a táplálékok, víz és világitásnak

— Gyáva dög! ordította magánkivül, a lovat két lábra rántva. Egy nyomás — és az egy lépést tett előre. Egy erősebb nyomás. A ló megtorpant, de nem mozdult. Slowienny most teljes erejéből belevágta sarkantyuját a ló vékonyába. Az felhőrdült, megrázkódott, de semmi eredmény. Slowiennynek leesett a sapkája. Haja az arcába csapzott s így, dult vonásaival, vérben forgó szemével, dühtől tajtékzó ajkaival dühöngő örült képét mutatta. Most már nem az elkeseredés, nem elvesztett életboldogsága bántotta, hanem a tökéletes mesterlovasnak tehetetlensége egy lóval szemben. Valósággal örjögött.

Szinte kéjelegve döfte sarkantyuját tövig a nemes paripa oldalába s ott bent forgatta, hogy egész vértócsa támadt alattuk, fönt pedig ökleivel verte a ló fejét tehetetlen dühében, amíg a ló és lovas teljesen kimerültek. Pálma csak nem mozgott előre. Slowienny ekkor leeresztette a ló elejét. Aztán összeszedte minden erejét és tudományát, a lábait pedig hátszalpontosággal helyezve el a ló oldalán, markolta össze a szarvakat. Már nem volt emberi formája.

Pálma, mintha segítséget hívott volna, egy fájdalmas végsőt nyertett, azután fölemelkedett és kinyújtott nyakkal szökött előre. Lovasa pedig csaknem észellemült arccal, délcegen ült rajta, mint mikor az első díjat vitte el a hadseregnek legjobb lovasai elől.

Széles ivben tüntek el az örvény homályában. Nagy sokára hallatszott fönn valami tompa zuhanás féle, mintha nehéz test ütődött volna egy keményebb tárgyhoz.

reánk nézve hasznos, előnyös vagy szükséges mértékeit megállapítani. Az a tudat, hogy az ember jólétéhez legelső sorban egészségre van szüksége, már ösztönyszerűleg figyelmezteti az embert, hogy mindazt kerülje, ami a szervezetet károsan befolyásolná. Régi nagy népeknél, kínaiak, indusok, egyiptomiak, zsidók és még a rómaiaknál is ez az érzék nagy fokban ki volt fejlődve s tudták tapasztalásból, hogy tágas, levegős városok és utcák, tiszta, mély forrású kutak és vízvezetékek, a test tisztítása, lakások, udvarok tisztasága, romlatlan táplálék és napfény az egészség fenntartói.

De mindig többen lesznek, akik előtt ezek az elemi fogalmak mindig nagy titkok maradnak. S itt nem segít az egyes ember jó indulata, tudása és képessége, mert az egyes ember jóléte sokszor környezete, szomszédjai állapotától függ. Ezért kellene szigorú törvények, s ami még fontosabb: ezek végrehajtására értelmes és lelkiismeretes közegek — és pénz. Minden kétségen kívül bizonyítható, hogy a halálozás és megbetegedés kisebb azon helyeken és országokban, ahol pontosan kezelik a közegészségügyet. Magyarországon 1885—94-ig a halálozás 35.8 százalék volt évenként, míg Schveizban ugyanezen időben 22 százalék, Angliában 18 százalék. Egy halálozásra 34 megbetegedés esik s ha minden beteg 10 napig munkaképtelen, tessék kiszámítani, milyen nemzetgazdasági kár ez?

Hogy e néhány sorban ezen általános szempontokra kitértem, ennek az az oka, hogy megyénk északi részén Dunaföldvár, Paks, Bócske községben tárgyalások lesznek a közvilágitásnak villámosságával való ellátására. Örömmel üdvözlöm az eszmét, s kívánom, hogy az ige öltse testet is.

Dunaföldvár egyike az ország legegészségesebb helyeinek s ez a természetből adott helyzete szerencséje is a községnek. Dr. Hevesi Gyula ur, aki községünkben már több, mint 40 éve folytat orvosi gyakorlatot, mondja, hogy 30 évvel ezelőtt Földvár sívár falu volt, ahol a typhus, vérhas, malária s egyéb fertőző betegségek állandóan otthon voltak. S ma már egy lombos, virágos erdőben élünk, ahol véletlenül a fentebb említett fertőző betegségek csak szórványosan és ritkán fordulnak elő. Még volna elég tenni való, a por eltemet bennünket, nincs követetünk, állami utainkon a legerősebb szekerek összetörnek, a piacon a kofák szabadon garázdálkodnak, s az éji sötétben egész háborukat vívnak a külvégiek, — gyilkosság, de különösen testi sértések napirenden vannak.

Pedig községünk egyébként egészséges fekvésénél fogva némi idegenforgalmat is szerethetne, s lakói is büszkék lehetnének a község kulturális intézményeire, ha helyi viszonyaink megváltoznának. Persze villamos világitással még nem értünk el mindent, de ez is egy lépés a magasabb kultúra felé, s ennek helyes megoldásával községünkben egy óriási hiányon lenne segítve, — megszűnne az ázsiai sötétség. Ezzel ugyan nem szűnnek meg a verekedések, sem a por, sem a szekerek nem fognak gyorsabban dőcögni, s a piaci fontok sötétben még pontosabban mérnek, — hisz Thémis szemei be vannak kötve.

Itt egy nagy intézményről van szó, olyanról, melynek letárgyalására és egy helyes szerződés megkötésére nem elég néhány villamos telepet megnezni, mert ezeket az adatokat, amelyeket itt szerez az ember, az odaútasítás fáradságai nélkül könnyen megszerezhetni, s viszont, ami itt látható, az a villamos energia gazdaságos és egyszerű gerjesztéséről, az ahhoz szükséges kellekekről nyújthat fölvilágosítást, s ez ugyis a vállalkozó dolga. Minket az érdekel: gazdaságos-e a villamos világitás, kielégítő-e és közegészségügyileg, mint magánvilágitás, kifogástalan-e?

A villamos világitás magában véve nem drágább, mint a petroleum világitás, sőt igen nagy fogyasztásnál nagy elektromos művek tizedrészt annyira is képesek adni ugyanazt az energiát (Berlin), mint mi fizetjük.

100 gyertyafényt ivlámpával előállíthatni	8—14 fillérből
» » » izzólámpával »	18—36 »
» » » vészgyertyával »	3 kor. 60 fillérből
» » » stearyngyertyával »	96 »
» » » paraffin »	84 »
» » » petróleummal »	26 fillérből.

Egy darab 16 gyertyafényt adó izzólámpa, ha 3—3½ Wattot fogyaszt lángonként és óránként, nem kerül többé 3 fillérenél, mi ugyanakkor 16 gyertyafényt petróleummal csak 3.5 fillérből állíthatunk elő.

Fémszálas izzólámpával, vagy Nernst lám-

pával 60 százalékkal még ennél is olcsóbban lehet világitani, ezek gyertyafényenként csak mintegy 2.01 Wattot fogyasztanak, míg a közönséges izzólámpák 3.0—3.5 Wattot. Ezek a lámpák azonban még nem tökéletesek, drágák is, de a jövő mindenestre ezeké a lámpáké, mert ezek 3—4-szeres fényt is szolgáltatnak. Tehát látjuk, hogy a villamos világitás általában nem drágább, mint a petroleum világitás.

A közönséges izzólámpáról azt mondják, hogy 1000 óráig világít. Igaz, de úgy 500 világitási óra után a szénzárlat már olyan molekuláris változásokat szenved, hogy 500 órán túl már sokkal több energiát fogyaszt, úgy, hogy gazdaságosabb 500 óra után a lámpát újjal kicserélni, mint 1000 óráig kihasználni, hisz ezek egy sem drágák. Viszont lehet olyan rossz gyártmányú lámpánk, amely vagy könnyen romlik, vagy már kezdettől fogva gyertyafényenként több energiát fogyaszt, mint egy jó fajta 500 világitási óra után. Ezt csak mérésekkel mutathatjuk ki, de ha a bevásárlásnál a vállalkozó nem köti meg kezünket, akkor erre nincs is szükség.

Magánfogyasztásnál még tekintettel kell lenni a vezetékek berendezésére és az árammérő költségeire — ami a villamos világitásnál nem csekély összeget tesz ki, s ez is csak azért, mert a mesteremberek aránytalanul drágán fizetnek munkájukat, pedig ugyan nem sok tudományból áll.

Azok a nagy előnyök, amelyek a villamos világitásnál tekintetbe veendőek még, az, hogy a levegőt nem rongja, szén-sav, víz és egyéb mérgek és nem mérgek égési termékek ennél a világitásnál nem igen keletkeznek, oxigént nem fogyaszt, mert nem égés, meleget nem igen fejleszt, könnyen kezelhető, nem szennyez. Ezeket a szempontokat közönségesen nem igen szokták számításba venni, s a nagyközönség inkább gazdaságos oldaláról bírálja el a kérdést: olcsó-e, drága-e?

Adjon be tehát a községeknek több neves és megbízható vállalkozó ajánlatokat, viszont, hogy ezek tájékozva legyenek a fogyasztás mennyiségéről, iratkozzanak össze a magánfogyasztók, ki mennyi lámpát óhajt szobáiban elhelyezni.

Azok a szempontok, amelyek egy ily természetű szerződés megkötésénél főképpen irányadók, a következők: az egységár hektowattontként, a berendezésben és vásárlásban a szabadkéz biztosítása, az árammérő díjtalan használata vagy olcsó megváltatása. Szolgáltatjon mintául Veszprém város szerződésének főbb pontjai:

1. Az árammérő használatáért a közönség semmit sem fizet.
2. Aki a vállalat évi átalányban kiegyezik, az az általa szállított és felszerelt lámpákat tartozik használni.
3. A belső berendezés költségeit a fogyasztó viseli, de a kapcsolási vezetéket az utcai vezeték elágazási pontjától maximális 25 méterig ingyen kapja.
4. A világitási áram ára hektowatt óránként 6 fillér. Ha egy fogyasztónál a fogyasztása egy évben 400 órát meghalad, 800 óráig már csak 4, innét 1000 óra fogyasztási időig 3, 1000 órán túl pedig 2 fillért fizet.
5. A belső vezetéket a fogyasztó bármelyik iparossal készíttetheti, a vállalkozó csakis az ellenőrzés jogával bír.

Oly ajánlat mellett, amely eddig kezeink közt van, a községek saját üzemükben is nagy és biztos nyereséggel fölállíthatnák a villamos energiát gerjesztő központokat és vezetékeket. De óva intek mindenkit, hogy ily fontos kérdésnél egyetlen egy vállalat kuszált fogalmazásu szerződésén induljanak meg a tárgyalások, ahol látszólag a nagy olcsóság mellett még kezünk-lábunk is meg lenne kötve s 50 esztendőre adófizetőjévé lennénk egy tulságos fényesen jövedelmező társaságnak.

Ha e főbb szempontokkal tisztában vagyunk, komoly megfontolással egy-két ülés alatt eldölhet a villamos világitás ügye. Hogy e munkánkon könnyítve legyen, jöjjenek segítségünkre és nyilatkozzanak e lap hasábjain azon tisztelt polgártársaink, akik már villamossággal világítanak, s akiknek e téren már bőséges tapasztalataik vannak. Szíves közreműködésükért fogadják előre is hálás köszönetünket.

Dunaföldvár, 1908. október 19.

Dr. Berky József.
orvos.

HIREK.

— **Személyi hírek.** Fink Kálmán kir. tanácsos pénzügyigazgató haza érkezett szabadságáról és ismét átvette a hivatal vezetését Brey Imre helyettes pénzügyigazgatótól.

Simontits Elemér alispán Budapestre utazott, hogy részt vegyen a vármegyei tisztviselők országos egyesületének közgyűlésén.

— **A tisztviselők lakbérére.** A tisztviselők lakbérére ügyében nehezen tud dönteni a pénzügyminiszter. Egy pár tisztviselő már hónapok óta nem tesz egyebet odafenn, minthogy a lakbér megállapításához szükséges adatokat csoportosítja. Annyi azonban a panasz, a felszólalás, hogy bizony még jó időbe kerül, míg a tisztviselők régen várt lakbérémeléshez juthatnak.

— **Képviselők Kossuth Ferenccel.** Kossuth Ferenc csoportonként ismertette meg a képviselőkkel az új választási törvényt. Az elmúlt hét csütörtökjén Szabó Károly és Wéber János képviselők voltak hivatalosak Kossuth Ferenchez.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A Dunameléki ref. egyházkerület folyó hó 24-én és következő napján tartja rendes közgyűlését Budapesten, Baksay Sándor püspök és dr. Darányi Ignác főgondnok elnöklésével. A tolnai ref. egyházmege részéről *Káta* Andre esperes, dr. *Szilassy* Aladár gondnok s *Molnár* Sándor madocsi lelkész mint egyházi és *Bodnár* István mint világi képviselő vesznek részt a gyűlésen.

— **Alakuló gyűlés.** A pécsi gyermekvédő menhelybizottság, melynek működési köre Baranya, Somogy és Tolnavármegyékre, ugy Pécs szab. kir. városra terjed, folyó hó 25-én tartja Pécsen a városház dísztermében alakuló közgyűlését. A menhelybizottság elnöke *Szankovics* János kir. kamarás, kajdaci nagybirtokos és egyik elnökhelyettese gróf *Apponyi* Sándorné szül. *Eszterházy* Alexandra grófnő.

— **Doktorrá avatás.** Dr. *Steinfeld* Géza és dr. *Macaden* Brutus szekszárdi Ferenc-kórházi orvosokat folyó hó 17-én, Budapesten, a királyi egyetemen, az összes orvosi tudományok doktorává avatták.

— **Havazás.** A mult hét verőfényes, őszi napjai után hétfőn ránk köszöntött a hideg s egyszerre előkerültek a téli kabátok. Kedden éjszaka s egész nap esett a hó, mely azonban rögtön elolvadt, szerdán reggel pedig 0 alá szállt a hőmérséklet a higany s az edényben tartott vizen jégkérget képzett a hideg.

— **Kinevezés és áthelyezés.** A király *Kovács* Károly győntői járásbírói jegyzőt a szekszárdi törvényszékhez albiróvá nevezte ki; továbbá ifj. *Boda* Vilmos kiskőrösi járásbírói albirónak a sárbogárdi járásbíróshoz saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

Az igazságügyminiszter *Lenkei* Dezső szombathelyi és dr. *Manninger* Sándor szekszárdi törvényszéki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— **A honvédség köréből.** Dr. *Inzelt* Áron szolgálaton kívüli viszonybeli segédorvos a honvédség kötelékéből elbocsátott.

— **Házasság.** *Szabó* János Szekszárd r. t. város mérnöke f. hó 20-án d. e. vezette oltárhoz a szekszárd-belvárosi r. k. templomban *Mayer* Ilonkát. A családi körben tartott esküvő után az örömszülők házában a násznép lakomára gyűlt össze, míg az ifju pár a déli vonattal nászutra kelt.

Tóth Ede bátaszéki kerületi takarékpénztári könyvelő ma tartja esküvőjét özv. *Feuerstein* Emilné szül. *Szaniel* Karolával Bátaszéken.

Kovács Albert gépész f. hó 21-én kötött házasságot *Östreich* Gizellával Bátaszéken.

Hécsy István dunaszentgyörgyi okl. jegyző f. hó 17-én kötött Pécsen házasságot *Szeker* Mariskával.

— **Közgyűlés.** A szekszárd-bátai ármentesítő és belviszabályozó társulat ma tartja dr. *Beöthy* Károly elnökte alatt évi rendes közgyűlését, a közgyűlésnek egyik fontos tárgya az 1909. évi költségelirányzat megállapítása, a másik a tisztviselők fizetésének rendezése. A *Tóth* Károly igazgató főmérnök által összeállított költségelirányzat, indokolásával egy kis füzetet tesz és bepillantást enged a társulat nagyszabású háztartásába. A bevétel 78.627,52 kor. a kiadás 101.568,32 kor. A 22.940,80 kor. hiányt a pénztári feleslegről fedezik. A társulat vagyona készpénzben 112.969,64, leltári értékben 2.462,343 kor. 76 fill., amellyel szemben 371.196,49 kor. teher áll fenn. A fizetés rendezés kérdése elhalasztatlan teendő képez főképen azért, hogy a társulat által kifejtett nagyarányú tevékenység

teljesítéséhez állandó személyzet biztosítható, bár a fizetések a rendezés után sem érik el más régi és nagyobb társulat által adott javadalmazást. Egyébként az ezzel felmerülő több kiadás az 1910 évtől kezdve az utak és vasutak bevonása folytán fedezetet talál.

— **Nyugdíjazás.** A tolnavármegyei községi és körjegyzők nyugdíj-alapjára felügyelő választmány f. hó 23-án *Forster* Zoltán vármegyei főjegyző elnökte alatt tartott ülésén *Hesz* Pál tamási-i főjegyzőt november 15-től 2362 kor. 50 fillér nyugdíjjal nyugdíjazta.

— **A ciszterozita-rend névtára.** A kiváltóságos ciszterozita-rend most adta ki zirczi, pilisi, pásztói és szentgothárdi együttes apátságainak névsorát az 1908—1909. iskolai évre. A rend kormányzó tagjai között földink, *Bitter* Illés is helyet foglal, mint a pécsi rendház választott képviselője.

— **Népszövetségi gyűlés.** A szekszárdi kath. népszövetség mult vasárnap tartotta a szekszárdi kath. körben ideai közgyűlését. A Hymnus elnéklése és *Szabó* Géza hittanár, helyi igazgató tartalmas megnyitója után *Horváth* Ignác a kath. sajtóról tartott szépen kidolgozott felolvasást, *Vendl* Gyula várm. díjnok pedig nagy hatással szavalta el Szepesi Lászlónak «Népszövetségi riadóját.» Miután *Szabó* Géza a népszövetségnek lefolyt évi történetét ismertette és a tagokat lelkes beszédben a népszövetség támogatására és a szövetségben való tömörülésre buzdította, *Zichy* Gyula gróf pécsi püspöknek üdvözlő táviratot küldtek, aki az üdvözlést dr. *Fent* Ferenc plébánoshoz intézett következő, sajátkezűleg írott levélben közönte meg:

Nagyon tisztelendő Plébános Úr!

Tegnap vettem a szekszárdi katolikus népszövetség közgyűlésének szíves üdvözlését. Nagy örömet szerzett tudhatnom azt, hogy Szekszárdon is megerősödik a népszövetség szervezete. A jó Isten áldja meg e fölötté szükséges szervezkedést és engedje, hogy annak lelkes vezetői minél áldásosabban vezethessék azt szent egyházunk és hazánk javára.

Buzgó imáiba ajánlottan vagyok szeretettel Krisztusban testvére

† *Gyula*, püspök.

— **Képviselői beszámoló.** *Rátkay* László a pinczehelyi kerület képviselője most tart kerülete községeiben beszámoló körutatót. A kitűnő szónoki képességgel megáldott képviselőt választói lelkes fogadtatásban részesítik.

— **Diszgyűlés.** A szekszárdi ker. munkásbiztosító pénztár f. hó 25-én diszgyűlést tart, melyen leleplezik a pénztár érdemekben gazdag elnökének, *Mehrwert* Ferenc, kir. kereskedelmi tanácsosnak a pénztár igazgatósága által megfestetett arcképét. A leleplezési ünnepély után az ünnepelt tisztelőre a polgári olvasókörben közeledet rendeznek.

— **Megismételt előadás.** A szekszárdi r. k. társaskör mult vasárnap megismételte a házszenelési ünnepélye alkalmával rendezett műkedvelői előadást. Ugy a Csepregi Rózi által előadott monolog, mint a «Katonás» és a «Megtörték a huszárok» című egy felvonásos vígjátékok igen jól sikerültek, valamint tetszést aratott Czank Julis és Schmidt Erzsí deuttja is. A szindarabokban Egressy Gyula, Schmidt Erzsí, Czank Juli, Zombory Antal, Jekelfalussy Gábris, Mozolán József, Fodor János, Hauszknacht János, Klézl Julis, Mórócz Annus és Taksonyi János szerepeltek.

— **Szarvasvipera s egyéb elbeszélések.** Amint már említettük, szép és tartalmas könyv jelent meg Betnár Béla kollegánk, a »Bonyhád és Vidéke« szerkesztőjének tollából. Érdekes meseszöveg, egyszerű, természetes stílus jellemzik a kötet minden darabját. Az elbeszélések tárgya bár nem a honi talajból nőtt ki — mindvégig le tudja kötni az olvasó figyelmét, nekünk a szépen kiállított könyvben a kereketlen előadási mód, a sokat mondani nem

akaras tetszik legjobban. aki így tud egyes dolgokat megtigyezni s fiatal kora dacára is így fegyelmezi tollát, attól még ennél is szebb dolgokat várhatunk. Az egyébként is szép kiállítású könyvből, melyet szerzője Apponyi Géza grófnének ajánlott, mai tárcánkban egy rövidebb elbeszélést közlünk. A fiatal, tehetséges író ez első művét melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Halálozás.** *Varasdy* Lajos nyug. kir. tanfelügyelőt súlyos csapás érte. Neje szül. Bajcsy Gabriella f. é. október hó 21-én éjjeli 2 órakor, 45 évi házasság után, 75 éves korában elhalt. Temetése e hó 23-án délután ment végbe nagy és általános részvét mellett.

— **Postamesternői jubileum.** A mint nekünk írják, folyó hó 11-én a kajdaci postamesternő, özvegy *Witt* Sándorné született *Csuthy* Róza asszony házában, szűk családi körben, a közel lakó testvérek s ezek gyermekei részvételével ment végbe a háziaszony postamesternővé történt kinevezetésének huszonöt éves jubileuma. Szép virágokból kötött bokréttakkal, melyek egyikebe a virágok közé postakürtöt jelző ezüstözött játéktrombita volt elhelyezve, lepték meg az ünnepelt jelenlevő unokahugai. s a legkisebb unokaöccs, a másfél éves *Szepesi* Janika, a trombitáskát azonnal eltulajdonítva, fújta rajta tele tudóval a postaleány indulóját. Kívánjuk a jubiláló postamesternőnek, hogy a most ezüstözött helyett egykoron aranyozott kürtöcske hirdesse jubileumát.

— **A 48-as honvédeknek.** Dunaföldváron két szeretetteljes napjuk van, mikor felkarolja valaki őket: október 6. és március 15. Március 15-én a kerület országgyűlési képviselője szokta vendégül fogadni az öregeket, október 6-án meg szintén akad valaki, ki a kevés számú agg harcost megvendégeli. Az idén október 6-án *Pintér* Károly bácsi látta vendégeül a 7—8 főnyi 48-as honvédek jó magyaros estebéd s borozásra.

— **A Segítség-Album** a madocsi tűzkárosultak segélyezésére már szétment szerte az országban, dicsérvén a szerkesztőt s a munkatársakat. Bizonyára szép anyagi eredményt mutat fel. A munkára Dunaföldváron *Angyal* Mariska, *Keller* Irénke, *Keller* Jolánka, *Lantos* Rózsika, *Pintér* Ancsika és *Schwartz* Rózsika urlányok, kik párosával külön-külön kocsin nemes versenyre keltek az emberszeretet oltárára tett tevékenységükkel az egész községben mintegy 150 vevőt szereztek.

— **Tanítóválasztás.** A kisdorogi rk. osztálytanítói állomásra *Vass* Antal, a csibráki rk. tanítói állomásra pedig *Hellinger* István választott meg tanítóva.

— **Csipketanfolyam.** A «Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület» itt helyben csipketanfolyamot rendez. A tanfolyam célja a csipkekészítés elsajátítása azon nők által, kik ezzel ezután keresetképp kívánnak foglalkozni. Ép ezért a tanfolyam ingyenes. A résztvevők anyagot is kapnak. A tanfolyam november 9-én kezdődik és 3 hónapig tart. Jelentkezni lehet f. hó 26-ikától kezdve november hó 4-ig, naponta 4—5 óra között a muzeumban *Ács* tanárnál (főbejárat). Ugyanott részletesebb felvilágosítás is kapható.

— **Jegyzőválasztás Kisszékelyben.** Az elhalálozás folytán megüresedett kisszékelyi jegyzői állást br. *Jeszenszky* György főszolgabíró f. hó 19-én töltötte be. Ezen állásra *Zarubay* Ferenc simontornyai segédjegyző választott meg, *Nagel* János volt helyettes jegyzővel szemben. Az új jegyzőben a kisszékelyiek derék becsületes tisztviselőt nyertek, ki előre láthatólag méltó utóda lesz az egész község által megsiratott *Györe* István volt jegyzőnek.

— **Ügyvédi iroda áthelyezés.** *Beszéds* Ödön ügyvédi irodáját Bátaszékről Szekszárdra (Kossuth Lajos-u. Wilhelm-ház) helyezte át.

— **Villanyvilágítás.** Dunaföldváron f. hó 15-én a villanyvilágítás ügyében nagy tárgyalás volt, melyen Paks és Bölcse községek is részt vettek. Elhatározták, hogy a villanyvilágítást a 3 község együttesen oldja meg s a »Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára« legközelebb kész költségeve-

téssel újra a 3 község bizottsága elé áll s úgy lehet, hogy a villanyvilágítás legközelebb dül-
lőre jut.

— **Tűz.** Dunaföldváron folyó hó 10-én Orbán János háza udvarán levő nagy szénaboglya ismeretlen módon kigyult, a tűzoltóság gyors és erélyes fellépése a közeli nádtetes házakat megvédte, a tüzet gyorsan elnyomta s így nagyobb kár nem történt.

— **Iskolaszék alakulás.** A szekszárdi községi iskolaszék f. hó 19-én tartotta alakuló ülését. A gyűlés elején a tagok dr. *Szentkirályi Mihály* polgármester kezébe letették a hivatalos esküt. A választások során elnökké *Boda Vilmos*, alelnökké *Kiss Károly*, jegyzővé *Holub János*, gondnokká *Stokinger János*, számvizsgálókká *Bodnár István* és *Pirnitzer Béla* választott meg.

— **A Károlyi-szobor leleplezése.** *Károlyi Sándor* grófnak a magyar gazdaközönség által emelt szobrának folyó hó 21-én nagy ünnepség keretében történt leleplezési ünnepélyén vármegyénkbeli megjelentek: a főrendiház képviselőiben gróf *Széchenyi Sándor* vbtt. a főrendiház alelnöke; a zászlós urak között gróf *Apponyi Sándor* aranygyapjas, vbtt., főkamarmester; a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete részéről gróf *Széchenyi Bertalan*; a Gazdák Biztosító Szövetkezete részéről dr. *Kammerer Ernő*; a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület képviselőiben *Jeszenszky Andor* egyleti elnök, aki a gazdasági egyesület díszes koszoruját helyezte el a szoborra, *Bernrieder János*, *Perczel József*, *Sass László*, báró *Schell József* nagybirtokosok és *Molnár József* gazdasági egyleti titkár.

— **Szinészet.** Baróthy Rezső színigazgató folyó hó 22-én kezdte meg itteni működését „A tanítónő” című falusi életképpel. Az amugyis kedves meséjű darabot igen jól adták elő. Különösen kitűnt játékaival, melegségével *Olasz Jolán*, aki a tanítónő szerepét nagyon kedvesen adta elő, kitűnő erő *Bihary Ákos*, *L. Rajz Margit*, *Galambos Elemér*, *Bihary László*, *Lubinszky Tibor*, *Madarassy Berta* stb. szóval a színtársulat nagyon megérdemli a közönség pártolását. Tegnap az Ördögöt adták szintén nagyon jó előadásban, ma este *Strausz remek* operettje „A varázskeringő” megy.

— **Népgyűlés Pakson.** A boritaladó eltörlése ügyében e hó 18-án a Bálint-féle kerthe-
lyiségben nagy népgyűlés volt. A gyűlés elnöke *Fördös Géza* ügyvéd volt, ki ismertette a mozgalom célját és kérte, hogy a szőlősgazdák szövetségének a mozgalmához csatlakozzanak, mihez a gyűlés egyhangulag hozzá járult és távirati uton bejelentették, hogy e hó 21-én megtartandó nagygyűlésen egy nagyobb küldöttséggel képviselhetik magukat. A küldöttség e hó 20-án este utazott el Budapestre *Popovics Gyula* községi főjegyző vezetésével.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter *Wolf Ferenc* dunakömlödi lakos saját, valamint *Josefa*, *Mária* és *Ilona* kiskorú gyermekei családi nevének *Parkas*-ra kért átváltoztatását megengedte.

— **Vámszedés a Sióhídon.** A szekszárdi Sióhíd vámszedési jogára *Perler Keresztély* tolnai lakos tett legmagasabb ajánlatot, így mint értesülünk, a vámszedési jogot 6000 korona évi bér fejében ő fogja megkapni.

— **Takarmány szállítás.** A mezőgazdák szövetkezete a gazdasági egyesület által egyes gazdák részére rendelt erőtakarmány szállítását f. hó 26-án kezdi meg.

— **A paksi tisztviselők mozgalma a lakbérosztályozás ügyében.** A Pakson székelő állami és közigazgatási tisztviselők e hó 17-én d. u. 4 órakor, *Szentpétery József* m. kir. járásbíró hivatalos helyiségében és elnöklele alatt értekezletet tartottak, melyen az itt székelő tisztviselők nagy számban vettek részt. *Szentpétery József* elnök indítványára *Bloch Miksa* járási számvevő az értekezlet jegyzőjévé megválasztott és felkérte, hogy a lakbérosztályozás ügyében készített javaslatot terjessze elő. A járási számvevő statisztikai adatokkal bizonyította be, hogy az egyes tisztviselők mily összeget fizetnek reá a lakpénzükre és ismertette a paksi nyomorúságos lakásviszonyokat. Az értekezlet megbizta a járási számvevőt, hogy a m. kir. Pénz-

ügyminiszteriumhoz intézendő kérvényt szerkessze meg és egyben az értekezlet felkérte *Szentpétery József* m. kir. járásbíró és *Győrffy József* m. kir. polgári iskolai tanárt, hogy a kérvény átadására a kerület népszerű országgyűlési képviselőjét *Dr. Mády Kovács Jánost* kérjék fel, mi meg is történt. A kérvény szerint a tisztviselők a 60 százalékos lakbérosztályozást kérik. A kérvényt egy küldöttség e hó 21-én *Dr. Mády Kovács János* képviselő vezetésével mellet adta át a Pénzügyminiszternek.

— **Persely tolvaj.** *Pesti János* 22 éves zombai lakos az ottani templomban levő perselyeket vasárnap feltörte s a pénzt körülbelül 6 koronát elköltötte a kocsmában.

— **Elgázolta a vonat.** *Lépő Sándor* 27 éves bogyzslói lakos vasárnap többet magával ájtött az őcsényi hegyen levő szőléjébe. Délután 4 óra tájban társai két kocsin elindultak haza, ő azonban még egy itatra elmaradt tőlük, annyira, hogy este került a vasuti töltésre, akkor, midőn a Budapest felé menő vonat a szekszárdi állomásról már elindult. A sötétben a vonatvezető későn vette észre a pályatestet keresztező kocsit, a vonatot már nem tudta megállítani, *Lépő* pedig valószínűleg aludt s így a vonat egyik lovát elgázolta, a kocsit a másik lóval pedig s a kocsiiban levő *Lépővel* leborult a töltésről. *Lépőt* beszállították a szekszárdi kórházba, ahol megállapították, hogy látható sérülést nem szenvedett, azonban valószínűleg a kiállott nagy ijedségtől napokig nem tudott beszélni, most azonban már javult az állapota.

— **Halálos baleset.** *Gutermut Ádám* szekszárdi lakost f. hó 20-án a keszöhidégutgyónki állomás közelében halva találták. Értékei nem hiányoztak s így büntény esete ki van zárva. Minthogy azonban előbb *Gutermutot* ittas állapotban látták s minthogy zsebében Szekszárdra szóló vasuti jegyet találtak, valószínű, hogy véletlenül esett le a vonatról, mely a szerencsétlen embert elgázolta.

— **Verekedés.** E hó 15-én *Hencz István* nagydorogi lakos atyjával *Hencz Sándor* nagydorogi lakossal összeveszett, miből kifolyólag *Hencz Sándor* egy vasvilla nyéllel úgy megütötte fiát, hogy ezáltal rajta 20 napig gyógyuló testi sértést követett el. A tettes a csendőrség által a paksi kir. járásbírósnak feljelentetett.

— **Hűtlen főmolnár.** *Komját Gyula*, *Szászy Lajos* tolnai gőzmozgató főmolnárát rútol visszaél főnöke bizalmával. Összejátszva az őrlő felekkel, nagy mértékben megkárosította gazdáját, míg rájöttek a visszaélésre. A hűtlen munkást feljelentették.

— **Súlyos baleset.** *Stielli Károly*, tolnai ulánus hadnagy, múlt vasárnap három ulánus katonával átlógolt Szekszárdra. Mikor itt a katonák a Szekszárd Szálló előtt felszálltak lovaikra, az egyik ló elbukott és lovasa *Dwidovics Milutia* tiszti szolga oly szerencsétlenül vágódott a kövezetre, hogy agyrázkódást szenvedett. A súlyosan sérült katonát bevitték a kaszinóba, majd *Rácz József* rendőrkapitány beszállította a kórházba, ahol 21-ig eszméletlenül feküdt, de ekkor magához tért. Felépülése remélhető.

— **Lopások.** Folyó hó 15-én *Grünwald György* bikácsi lakostól *Lachner András* és társai 8 zsák cséves kukoricát loptak el és azt *Pámer János* bikácsi kocsmárcshoz vitték el, ki tudta, hogy lopott a kukorica, megtartotta. A csendőrség a tetteseket a szekszárdi királyi ügyészségnek jelentette. — *Bencsik László* földes pusztai lakos bérlőtől ismeretlen tettes a kukorica földről 2 kocsi kukoricát 120 korona értékben ellopott. A csendőrség a nyomozást megejtette és a tettest *Molnár József* földespusztai lakos személyében kiderítette. A tettes a paksi kir. járásbírósnak feljelentetett.

Színházi heti műsor.

A következő hét műsorát is igen érdekesen állította össze az igazgatóság, úgy, hogy élvezetes estékben lesz része a közönségünknek.

Hétfő «Naftalin»
Kedd «Elnémult harangok»
Szerda «Tatárjárás»
Csütörtök «A biboros»
Péntek zóna előadás fél helyárral «Aranyvirág»
Szombat «Az ember tragédiája»
Vasárnap d. u. gyermekelőadás «Robinson Grouse az emberevők közt» — este «Tatárjárás.»

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Esküdtszéki tárgyalás.

A szekszárdi törvényszék, mint esküdtszéki bíróság által megtartott tárgyaláson a következő ügyek tárgyalattak:

Október 19-én.

Gyilkosság börtöntenek kísérlete miatt gyanúsított özv. *Bandl Ádámné* bűnügye, aki a vele egy házban lakó fia ágyára petróleumot öntött s meggyújtotta. A főtárgyaláson *Ágoston István* kir. ítélőtáblai bíró elnökölt, ügyész: *Beke Ferenc*, védő: *Dr. Müller Ferenc*. Az esküdtek vádlottat nem bűnösnek mondták ki, s így a törvényszék felmentette.

Október 20-án.

Szándékos emberölés büntetével terhelt *Kövecses Ferenc* és *Monos József* elleni ügy, a kik közösb. *Kisskékelyben* agyonbűtötték ifj. *Hanman Jánost*. Elnök *Ágoston István*, közváltó *Beke Ferenc*, védők dr. *Steiner Lajos* és *Abay János*. Az esküdtek igazmondása alapján a törvényszék *Kövecses Ferencet* 3 évi börtönre, *Monos Józsefet* pedig 3 havi fogházra és 20 K pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen közváltó és *Kövecses Ferenc* semmisségi panaszt jelentett be.

Október 21-én.

Szándékos emberölés büntetével terhelt *Kis Turi János*, aki *Szakcsón Schamorzill Karolint* fejszével agyonverte. Elnök: *Hazlinszky Géza* kir. törvényszéki elnök, közváltó: *Dr. Kozacsek József*, védő: *Dr. Albersz Rezső* ügyvéd helyettese *Dr. Fisch János*. Az esküdtek vádlottat halált okozott súlyos testisértés büntetében mondták ki bűnösnek, aki 6 évi fegyházra ítéltetett. Az ítélet ellen vádlott semmisségi panaszt jelentett be és ugyan-e napon tárgyalatott szándékos emberölés bünteték miatt terhelt *Fercs János* ügye, aki *Pakson* feleségére reá lőtt, de meg nem sértette. Védő: *Dr. Leopold Kornél*, közváltó: *Beke Ferenc* kir. ügyész. Az esküdtek bűnösnek mondták ki s 2 évi fegyházra ítéltetett. Az ítélet ellen elítélt semmisségi panaszt jelentett be.

Október 22-én.

Szándékos emberölés büntetével terhelt *Ferletyák József* és *András* elleni ügy, kik *Nagydorogon* *Bátai Jánost* lécekkel agyonverték. Elnök *Ágoston István*, közváltó dr. *Kozacsek József*, védők dr. *Örffy Gyula* és dr. *Pirnitzer Béla*. Az esküdtek *Ferletyák Andrást* halált okozott súlyos testi sértés büntetében bűnösnek mondták ki s 1 évi 6 havi börtönre ítéltetett. *Ferletyák Józsefet* pedig nem bűnösnek mondták ki, szabadlábra helyeztetett.

Október 23-án.

Gyújtogatás büntetével terhelt *Szeremlei Szabó György* elleni ügy, aki *Szekszárdon* apósának *Cserdi Istvánnak* lakóházát, mikor az családjával a házban aludt, felgyújtotta. Elnök: *Ágoston István*, közváltó *Beke Ferenc*, védő dr. *Abay János*. Az esküdtek bűnösnek mondták ki. Vádlott gyújtogatás büntetében 6 évi fegyházra ítéltetett.

A Molnár-féle nyomdai műintézet Szekszárdon

:: községi nyomtatványraktárát ::

tetemesen kibővítve, a legújabb nyomtatványmintákkal ellátva, állandó nagy raktárt létesített és így a jegyző urak kívánalmainak minden tekintetben megfelelehet.

Nagy választékban, jutányos áron szerezhetők be:

Irodapapírok és irodaszerek,

borítékok és mindennemű nyomtatványok a

Molnár-nyomda r.-t.-nél Szekszárdon.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

Iskolalátogatás. *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő a múlt héten megvizsgálta a hűgyészi rk. iskolákat és óvodát.

Ingyentankönyvek engedélyezése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a gindicsaládi szőlőhegyi és a tolnai állami, valamint a furkói, görbői, mázai, ócsényi-szőlőhegyi, csámpai, szemcsédi és uzdi államilag segélyezett községi iskolák szegény tanulóinak ingyen tankönyveket engedélyezett.

Tanítóválasztás. A nagyszékelyi ref. tanítói állomásra *Pfaff* Dániel okl. tanító választatott meg.

Jóváhagyott költségvetés. A duzsi rk. iskola építési tervét és költségvetését a közig. bizottság jóváhagyta.

Allamsegély. Németh Gyula nagykovácsi rk. tanítónak 200 és Molnár Paula tamási-rk. tanítónőnek 200 korona államsegélyt utaltványozott a miniszter.

Óvodai kinevezés. Az ujonan szervezett gyönki állami óvodához felügyelő bizottsági elnökké Várkonyi Imre községi főjegyzőt, rendes tagokká pedig Kósa Ferencet, Muth Györgyöt, Óvári Ferencet, Wagenbach Jánost, Dobó Jánosné, Banely Ferencné, dr. Nozdovitzky Ferencné, és Gyimóty Jánosné nevezte ki a közoktatásügyi miniszter.

Egészségtan tanítás. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a paksi állami polgári iskolában az egészségtan tanításával dr. Stern Miksát bízta meg.

KÖZGAZDASÁG.

Mozgalom a boritaladó ellen.

Az egész ország ez évi rendkívüli kedvező bortemése a borárakban és a borkeresletben óriási visszahatást eredményeztek. A kereslet hiánya és az árak rendkívüli alacsony volta következtében felhangzó országos panasz adta meg az eszmét a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének, hogy a már többször hangoztatott boritaladó eltörlése mellett újból agítaljon, hogy ezen, főként a nagyobb városokban hektoliterenként 12—14 K-t is kitevő adóeltörlésével a borok fogyasztását olcsóbbá tegye és ezzel a kedvező gazdasági éven előállított termeléssel szemben is az elegendő fogyasztást díztosíthassa. A múlt hét közepén érkezett városunkba is az országos egyesület felhívása, amelyre *Boda Vilmos* lapszerkesztő és a Népbank elnök-igazgatója, aki a borok jobb értékesítése tárgyában megindult mozgalomnak egyik lelkes vezetője, folyó hó 18-ára a boritaladó eltörlése tárgyában tiltakozó népgyűlést hívott össze. A polgári iskola udvarán több száz bortermelő gyűlt egybe, ott voltak városunk társadalmi életének irányítói és munkásai, de nem láttunk ott senkit városunk hivatalnok vezetői közül, mintha ez a népgyűlés nem is Szekszárd város polgárai nagy zömének életkérdését képező dologban tárgyalt volna, hanem oly kérdésben, amelyben nem kell együtt éreznünk mindannyiunknak és ahol nem kötelessége az együttlétet a város vezetőségének, az állás súlyával és tekintélyével kifejezésre is juttatni.

A népgyűlést rövid beszéddel *Órffy Lajos*, a Szekszárdi Takarékpénztár vezér-igazgatója nyitotta meg, akinek indítványára a gyűlés elnökévé *Boda Vilmost* választották meg. Társelnökök lettek *Jeszzenszky Andor* a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület elnöke és *Simontsits Elemér* alispán, jegyző *Babarczy Sándor*.

Boda Vilmos hosszabb beszédben ismertette a bortermelés bajait, statisztikai adatokkal bizonyította, hogy még a bortermelésnél nem értük el a túltermelést, boraink ára hanyatlásának és a kereslet hiányának oka a fogyasztást gátló körülményekben keresendő. Ilyen lényegesen gátló tényező a boritaladó, indítványozza tehát, hogy foglaljanak állást a boritaladó ellen és a folyó hó 21-én Budapesten tartandó országos népgyűlésen minél nagyobb számmal vegyenek részt, kérjék fel továbbá a megye országgyűlési képviselőit, hogy a tiltakozó ülésen jelenjenek meg és a gazdák eme jogos mozgalmát teljes erejükkel támogassák. A népgyűlés *Boda Vilmos* indítványát nagy lelkesedéssel elfogadta és a csatlakozásáról a szőlősgazdák országos szövetkezetét értesíteni

határozta. *Simontsits Elemér* alispán, aki igen lelkes munkása boraink értékesítése tárgyában megindult mozgalomnak, a meggyőződés lelkesedésével szólt a megjelentekhez, akiket a tiltakozó ülésen való tömeges megjelenésre buzdított. Gyűjtő beszédének hatása azonnal tetekben is nyilvánult, rövid pár perc alatt ötvenen jelentkeztek a budapesti utazásra.

A küldöttség kedden este indult Budapestre. Mintegy hatvanan voltak jobbára polgárok. Sokan nem értesülhettek kellő időben az utazásról, sokat pedig elkedvetlenített az, hogy a kedvezményes jegyek nem érkeztek meg, bár alispánunk telefonon rendelte meg. A vezető emberek közül a küldöttségben ott láttuk *Boda Vilmost* és *Órffy Lajost*, akik a kellemetlen idő dacára sem riadtak vissza a még kellemetlenebb éjjeli utazástól. *Simontsits Elemér* alispánt sürgős, elmulaszthatatlan hivatalos teendői tartották vissza.

A szekszárdi küldöttséghez csatlakoztak Budapesten *Szabó Károly* országgyűlési képviselő, *Nits István* szőlészeti és borászati felügyelő és még mások. A tiltakozó népgyűlésen mintegy 8000 voltak a Tattersaalban jelen. Nagy tömegben jelentek meg a kecskeméti *Szapponas István* és *Hock János* képviselők vezetésével, a körösi polgármesterük vezetésével, a budaörsiek, a szekszárdiak számban a negyedik helyet töltötték be. Megyénk szőlősgazdái igen melegen érdeklődtek. Ott voltak a szekszárdiakon kívül a bonyhádiak *Wéber János* képviselő vezetésével, a paksiak, szentgyörgyiek, a földváriak *Madi Kovács János* képviselő vezetésével, voltak bátaszékiek és völgyeségi járásbeliek. A tiltakozó népgyűlést gróf *Zselenszky Róbert* nyitotta meg, utána *Drucker Jenő* a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója hosszabb beszédben ismertette a szőlősgazdák helyzetét, a boritaladó eltörlésének szükségét és a következő indítványt terjesztette a népgyűlés elé:

Tekintettel arra, hogy hazánkban a borkereslet általános térhódításának legfőbb akadály a boritaladó, mely ma már néhol a bor tényleges árát is meghaladja;

tekintettel arra, hogy ugy közegészségügyi, mint közgazdasági szempontból kívánatos, hogy a mi nemzeti italunk a közlemezésben régi helyét ismét elfoglalja;

tekintettel arra, hogy sehoh a világon a bort oly nagy adó nem terheli mint nálunk, sőt a legtöbb bortermelő államban a bor megadóztatva egyáltalán nincs is

tekintettel arra, hogy kívánságunk teljesítése nélkül nagy költséggel felújított szőlőink az előreláthatólag évről-évre növekvő termések folytán a legnagyobb válságnak néznek elébe, egyhangulag kívánják ugy az állami boritaladónak, mint a községi pótléknak teljes eltörlését,

ily értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intéznek, melyet küldöttségileg nyújtanak át

és végre nyomatékosan tiltakoznak az ellen, hogy a boritaladó akár jelen formájában, akár leszállítva a törvényhatóságoknak, illetve községeknek az állam helyett teljesített szolgáltatások fejében rekompenciaként átadassék.

A népgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta az indítványt. *Bernát Béla* országgyűlési képviselő indítványára elhatározták, hogy a miniszterelnökhöz intézett emlékiratot délután 4 órakor nagy küldöttséggel adják át *Wekerle Sándornak*. Igen sokan szólaltak fel a népgyűlésen, vármegyénk képviselői közül *Szabó Károly*, *Wéber János* és *Madi Kovács János*, akik kijelentették, hogy a szőlősgazdák jogos követelését az országgyűlésen is egész erejükkel és befolyásukkal támogatni fogják.

A lelkesedést leghívebben tükrözi vissza azon körülmény, hogy a kellemetlen, hideg idő dacára a gyűlés végéig együtt maradt az egész nagy tömeg, az ugyancsak hideg helyiségben.

Délután 4 órára a Szent-György téren hatalmas tömege jött össze a vidéki szőlősgazdák, akik mintegy 2000-en *Zselenszky gróf Bernát Béla*, *Drucker Jenő* és több képviselő vezetésével, a miniszterelnök fogadó kimerébe mentek (lépcső, udvar és kapualj is tele volt) ahol *Wekerle* miniszterelnök *Darányi* miniszterrel jelent meg. *Zselenszky* gróf nyújtotta át beszéd kíséretében az emlékiratot. *Wekerle Sándor* miniszterelnök kijelentette, hogy átérzi a szőlősgazdák helyzetét, a kormány keresi is a segítés módját, mert céljuk az adóztatást az adózó polgárok érdekeivel összeegyeztetni. Igéretet nem tett a boritaladó eltörlésére, de annak mérséklésére irányuló tervét beszéde sejt-

tetni engedte. Fontos volt beszédének azon része, amelyben kijelentette, hogy mikor a kormány figyelme a szőlősgazdák felé irányul, akkor nem az adó eltörlésében látják csak azok érdekeinek előbbre vitelét, hanem keresik a módját a jobb értékesíthetőségnek más irányban is és ily értelemben a földmivelésügyi miniszteriumban már dolgoznak is. A küldöttség éljenzéssel fogadta a miniszterelnök válaszáat, akinek figyelmébe megegyezően *Bernát Béla* országgyűlési képviselő ajánlotta a szőlősgazdák ügyét.

Határozott ígéretet nem nyertek tehát a szőlősgazdák a boritaladó eltörlésére, de azok, akik a küldöttségben való részvételükkel anyagi és időbeli áldozatot hoztak, legalább elérték azt, hogy a kormány figyelme felhívott a szőlősgazdák szomorú helyzetére. A kormány pedig módjában áll sokféle uton, mint például szállítási kedvezmény adásával, pincészetek alakitásával, a külföldi államokba való export elősegítésével, a szesz- és söradó emelésével a borkeresletet elősegíteni és így a szőlősgazdák megmenteni attól a veszedelemtől és anyagi romlástól, amely előtt jelenleg állanak.

Reánk szekszárdiakra nézve minden boritaladó eltörlésénél és mérséklésénél fontosabb volna, ha a lapi telepítések megakadályoztatnának, hogy a buzaföldekben ne szőlőt termeljenek és mi nem birva ki a versenyt, kénytelenek legyünk hegyeinken ismét buzát, kukoricát termelni, mert akkor azokra, akik a szőlő műveléséből élnek, még szomorubb idő következik, mint a kilencvenes években, újra vándorbotot vehetnek kezükbe, dobporgés lesz újra a zene! Adja Isten, hogy ne ugy legyen, legyen eredménye a tiltakozásnak, hallják meg a szőlősgazdák panaszát fent és lent egyaránt.

Szerkesztői üzenetek.

K.—y. I. Szakt. urnak Dunaföldvár. Köszönjük a hozzákn juttatott érdekes szak-közleményt. Nemsokára megkezdjük közlését.

H.—y. I. Pécs. Köszönjük. Apránként sorát adjuk.

Többeknek. Több tárcaszerű közlemény várja a megjelenést. Türelmet kérünk azonban, mert aktuális közérdekű közlemények miatt kevés a helyünk.

Nyomatványszükséglet?

alkalmával forduljon bizalommal a

Molnár-féle nyomdai műintézethez,

hol jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett izléses, modern kiviteli nyomtatványokkal fedezheti szükségletét.

Pénzügyi, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok

a legrövidebb idő alatt készülnek.

Folyóiratok, művek és illusztrációk

készítésére külön e célra berendezett gyorsajtok állanak az intézet rendelkezésére.

A legújabb gépekkel berendezett

könyvkötészetben

modern aranyozású kötések, dombornyomatok, diszalbumok és préselések készülnek.

A nyomdai és könyvkötészeti gyárteleptől teljesen elkülönített

könyv- és papírkereskedésben,

mely a Kaszinó-bazárban létezik, a legkényesebb izlésnek megfelelő papírkülönlegességek, irodaszerek és berendezések, üzleti könyvek, ifjúsági és szépirodalmi könyvek nagy választékban szerezhetők be. Különlegesség: doboz-leválpapírokban.

Molnár-féle nyomdai műintézet és szab. Iróalzatgyár r.-i. Szekszárd.

NYILT-TÉR.

Az „Angol szabóhoz“

BONDY LIPÓT

modern szabásu kész férfi és gyermekruhákáruháza
Szekszárdon.

Üzlet megnyitás.

A n. é. uri közönségnek van szerencsém szives tudomására hozni, hogy **Szekszárdon, a Dr. Müller Ferenc-féle házban, volt Molnár-nyomda helyiségében, egy a mai modern kornak teljesen megfelelő**

férfi-, fiu- és gyermekruhá-
áruházat

a mai napon megnyitottam. Legyen szabad ez alkalommal különösen hangsúlyoznom, hogy minden törekvesem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű vásárló közönséget **elsőrendű ruhaszövetekből készült tartós kivitelű és modern szabásu ruhákkal, a legminimálisabb árszabás mellett szolgálhassam ki, hogy ezáltal állandó vevőkört biztosíthassak magamnak.**

Meggyőződésem, hogy tisztességes kiszolgálás mellett a n. é. közönség legkényesebb izlését is minden tekintetben kielégíthetem.

Kérve jóindulata támogatását és vagyok szolgálatra kész

tisztelettel

Bondy Lipót.

2-2

ELADÓ MÉHES.

Egy teljesen jól berendezett méhes a vidéken, elutazás miatt azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal.

Változatos és bő tartalommal jelenik meg az 1909. évre

Garay János
Képes Naptára

Tolnavármegye címtárával.

Hirdetések felvételnek a Molnár-féle nyomdai részv.-társaságnál Szekszárdon.

Értesítés.

Az alsónyéki tejszövetkezet üzemét

f.é. november 15-én

1909 január 1-től kezdődőleg egy évre bérbeadja.

1-4

Az igazgatóság.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

65

Találmányok

szabadalmazása vagy értékesítése előtt egy Magyarországon, mint bármely külföldi államban, forduljon a

„Szabadalmi Ujság“

szerkesztőségéhez **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 26.** Kérje a »Szabadalmi Ujság« ingyen mutatvány-számát. 3-20

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására adni, hogy I-ső rendű porosz és

SALGÓTARJANI

DARABOSSZÉN

és I-ső rendű kovácsszén, továbbá tojás és 10 kilós brigett, valamint I-ső rendű budapesti légszeszgyári pirszén nálam kapható legolcsóbban, úgy nagyban, mint kicsinyben.

Tisztelettel

Mayer János

Telefon 6.

2-2

vas-, fűszer- és szénkereskedő.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajok, ferdénőttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevételére vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés!

Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

1-52

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgáltatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus ckkék a legfinomabb minőségekben, orvosiilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2-16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: »Az ember egészsége« című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellen-szereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága

Hirdetmény.

Tisztelettel tudomására adom a szekszárdi, mint vidéki közönségnek, hogy nálam a legjobb minőségű

vasalni való bükkfa-szén

kapható **1 kilós csomagokban 6 krajcár.** 10 kilótól feljebb **5 krajcár.** Zsakokban métermázsánként is.

Továbbá elsőrendű száraz kemény aprított

tüzifa

métermázsája 1 frt 40 kr. 10 kiló 15 kr.

S mindennemű dorong és hasáb tűzifa.

Bel és külföldi köszén

jutányosan nálam kapható. — Tisztelettel:

Mutsenbacher Ödön

tüzifa és szénkereskedő,
a vasuti állomással szemben.

5-10

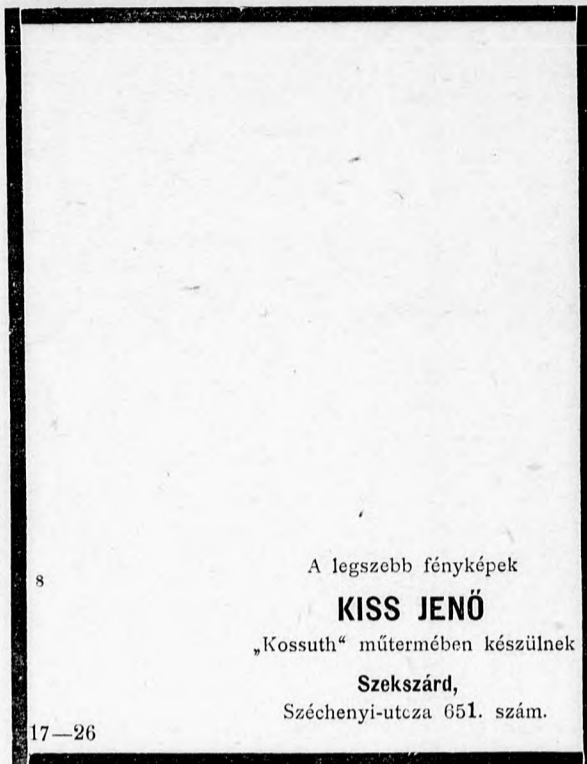
Állandó munkát

kapnak

szijgyártó segédek

akár hetibérfizetés mellett, akár darabszám munkára. Hetibér 8 koronától 12 koronáig.

Bővebbet **Kraft János** szijgyártónál **Kadarkut,** Somogy megye. 4-10

Kolera ellen védekezni

Kötelessége minden háziasszonynak. Hogy a veszedelmet elkerüljük, az edények tisztántartására különös gondot fordítsunk, mert a pléh-edényeknél a tisztaságra ügyelni lehetetlen. A pléh-edények úgy a vizet, mint a tejet gyorsan beszívják magukba és a rozsdaképződés igen gyakori.

Orvosi tanácsra alólírott tejszövetkezet elhatározta, hogy ezután — amennyiben kolera-veszes időben a tej fontos tényező — patent zárral ellátott üvegekben fogja szállítani tejtermékeit.

Kívánatos tehát, hogy minden gondos háziasszony csakis ily zárt üvegekben szerezzék be tejszükségletét.

Házhoz szállítjuk a tejet üvegekben az alábbi árak mellett:

1 liter teljes tej	—16 Kor.
1 » lefőlözött tej	—04 »
1 » iró	—04 »
1 » tejszín	1-60 »
1 kiló túró	—24 »
1 » vaj	2-80 »

2-2

Első szekszárdi tejszövetkezet.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon, Széchenyi-utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozásu butorokat igen jutányos árakon.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szives figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekkel szivesen szolgálom.

Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, kérem szives pártfogását.

124-908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butorraktáros

25-52

Ideális arcz-crème a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.
Az arcznak üde színt kölcsönöz és
azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindenemü arc-
tisztítatlanság ellen.

Ara 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárá-
ban Szekszárdon. 15-26

Értesítés.

A tolnai Mindszenti ország-
os vásár a keresk. miniszter
rendelete folytán

november hó 3-én,
azaz esütörtökön fog megtartatni

Egy 2 $\frac{1}{2}$ lóerejű teljesen jó-
karban levő, kevésbé használt

BENZINMOTOR

villamos gyújtással, transmis-
sioval együtt üzemnagyobbítás
folytán 1500 koronáért eladó.
— Megtekinthető a Molnár-féle
nyomdai r.-t.-nál Szekszárdon.

Ha jó teát akar inni!

vásárolja
tea- és rumszükségletét a

„Garay“ Drogériában

Szekszárd,

Széchenyi-u. (Hangel-ház)

mivel ott eredeti impor-
tált árut vásárol a leg-
jutányosabban.

Nincs párja a The King
of Jamaica rumnak és
a Melange Imperial Glo-
bus teának!

Értesítés.

Van szerencsém a nagy-
érdemű közönséget értesí-
teni, hogy a szabás tanfo-
lyamról visszaérkeztem és
ujjonnan, modernül átalaki-
tott

szabó műhelyemben
a legdivatosabb öltönyöket
készítem.

Kérem a nagyrabecsült
pártfogóimat, hogy b. bizal-
mukkal továbbra is ajándé-
kozzanak meg. Megrende-
léseket naponta elfogadok
és azoknak a legpontosab-
ban teszek eleget.

Kiváló tisztelettel:

König Károly

férfi szabó.
Sédpatak-utca 1102.

1441—1908. sz.

Dúzs község előljáráóságától.

Hirdetmény.

Dúzs község előljáráósága közhírré teszi, hogy a Dúzs községben eme-
lendő 2 tantermes iskola és tanító lak építése folyó évi október hó 29-én
délelőtt 10 órakor Dúzs község bíróságánál tartandó írásbeli zárt ajánlati ver-
seny útján fog kiadatni.

Az előírányzott összeg 28347 K 42 fillér.

Felhívtnak versenyezni óhajtok, hogy az előírányzott összeg 5 százalé-
kával, mint bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött időig Dúzs község
bírójánál annyival is inkább letegyék, mert később, vagy táviratilag érkezett
ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A munkálatra vonatkozó műszaki tervek, költségvetés és részletes fel-
tételek Högyészén, a községjegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekinthe-
tők.
Kelt Dúzsban, 1908 október 18-án.

Klimes Antal s. k.

előjegyző.

Pellinger Keresztély s. k.

bíró

Az eredeti **AFRANA** és **WETTINA**

varró- és műhímzőgépek

a jelenkor
legtökéletesebb
gyártmányai.

**Singer családi, karikahajós, Central-
Bobbin** és iparos varrógépeink körforgó szerke-
zettel a legtartósabbak, miért is minden varrógéper-
t **10 évi kezességet vállalunk.**

Kedvező fizetési feltételek!

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk!

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Tökéletes

Beszélőgépek

(grammophonok)

és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy válasz-
tékban, részletfizetésre is.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez.

Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár és
gazdas. gépraktárában

Szekszárd, Kaszinó-bazár.